

Tuija Takala

Hyvä päivä

Tehtäviä

Tehtävät on tehty kirjaan *Hyvä päivä*, jossa on 28 novellia eli lyhyttä kertomusta.

Tehtäviä voi tehdä yksin, parin kanssa tai pienessä ryhmässä.

Tehtävät sopivat nuorten ja aikuisten koulutuksiin, tai niitä voi tehdä muussa ryhmätoiminnassa.

Jokaisesta novellista ei ole tehtäviä.

Osa tehtävistä on tiettyyn novelliin.

Jotkut tehtävät liittyvät useaan novelliin.

Lisäksi mukana on tehtäviä, jotka sopivat koko kirjaan.

Keskustelu

- Miltä Onnista tuntuu, kun hän näkee oman kuvansa lehdessä?
- Millainen mies Onni sinun mielestäsi on?
- Mitä sinä ajattelisit, jos näkisit kuvasi lehdessä?

Tehtävät

A Kuvia lehdissä

Etsi lehdistä kuvia, joissa on paljon ihmisiä.

Valitse yksi kuva. Mitä kuvassa tapahtuu?

Valitse kuvasta yksi ihminen.

Keksi hänelle elämä:

- Kuka hän on?
- Minkä ikäinen hän on?
- Missä hän asuu?
- Kenen kanssa hän asuu?
- Mistä asioista hän tykkää?
- Mistä asioista hän ei pidä?
- Miksi hän on kuvassa?
- Mitä silloin tapahtui, kun kuva otettiin?
- Mitä hän ajattelee, kun hän on kuvassa?

Kirjoita kysymysten avulla kertomus.

Voit myös kertoa sen puhumalla tai voit äänittää sen.

B Oma kuva

Tutki lehden kuvia. Minkälaisia tekstejä kuvien alla tai vieressä on?

Ota selfie eli kuva itsestäsi tai pyydä joku ottamaan sinusta kuva.

Kirjoita omaan kuvaasi kuvateksti, sellainen kuin lehdessä voisi olla.

Voit tehdä tehtävän myös parin kanssa.

Ottakaa kuvat toisistanne.

Kirjoittakaa yhdessä kuvatekstit kumpaankin kuvaan.

Keskustelu

- Kuka tyttö on?
- Mistä hän on tullut puistoon?
- Minkä ikäinen hän on?
- Mitä muuta hänestä kerrotaan novellissa?
- Miksi tyttö ei pääse kilpailemaan poikien kanssa?
- Mitä sinä tekisit, jos näkisit samanlaisen tilanteen kuin novellissa?
- Mitä ajatuksia novellin loppu sinussa herättää?

Tehtävät

A Sarjakuva

Tee tehtävä yksin, parin kanssa tai pienessä ryhmässä.

- 1) Piirrä jokaisesta novellin kappaleesta kuva.
- 2) Suunnittele kuvien avulla sarjakuva. Henkilöt voivat puhua: lisää sarjakuvaan puhekuplat. Voit lisätä tapahtumia tai muuttaa niitä.

B Ryhmätyö: video

Jos teet tehtävän ryhmässä, tehkää yhdessä ensin tehtävä A.

Kuvatkaa kuvien tai sarjakuvan avulla video. Kuvat tai sarjakuvat ovat kuvakäsikirjoitus, jonka avulla on helppo suunnitella videon kuvaaminen.

Minkälainen musiikki sopisi tähän videoon?

Viettäköö yhteinen elokuvahetki, kun katsotte videot.

Vertaile:

- Mitä samaa on videossa, kun vertaat sitä novelliin?
- Mitä erilaista on videossa, kun vertaat sitä novelliin?

Keskustelu

- Miksi poika nauraa *Kieli*-novellin lopussa?
- Mitä asioita *Kotimaa*-novellin Alli päättelee junan miehestä?
- Miksi Alli arvaa asiat väärin?
- Mitä kieltä mies puhuu?
- Missä tilanteissa et ole ymmärtänyt kieltä, vaikka se on ollut suomea?
- Miksi kieltä on ollut vaikea ymmärtää?

Tehtävät

A Oma sanakirja

Eri aloilla ja ammateissa käytetään erilaisia sanoja. Myös eri puolilla Suomea puhutaan eri tavalla.

Kerää sanoja, jotka ovat vaikeita. Kirjoita niistä noin 10 sanan sanakirja: kirjoita sana ja mitä sana tarkoittaa.

Vertaile parin tai pienen ryhmän kanssa sanoja. Miksi ne ovat vaikeita? Ovatko samat sanat vaikeita kaikille?

B Näytelmä

Tehkää näytelmä pienessä ryhmässä. Suunnitelkaa lyhyt näytelmä eli draama. Voitte suunnitella myös kuunnelman. Kuunnelmassa näytelmää ei esitetä vaan äänitetään vain puhe ja muita ääniä.

Käyttäkää suunnittelun apuna novellia *Kieli* tai *Kotimaa*. Voitte muuttaa novellia ja lisätä omia kokemuksia.

Suunnitelkaa

- tapahtumapaikka
 - missä näytelmä tapahtuu
- tapahtumat
 - miten kaikki alkaa
 - mitä sitten tapahtuu
 - mihin näytelmä loppuu
- roolit
 - kuka esittää henkilöitä
- vuorosanat eli dialogi
 - kuka sanoo ja mitä hän sanoo
- taustääänet ja muuta äänet, esimerkiksi musiikki.

Harjoitelkaa.

Esittäkää näytelmät muille.

Keskustelu näytelmien jälkeen

- Mistä väärinkäsitykset johtuvat?
- Mitä niille voi tehdä?

Keskustelu

- Kuka on novellissa lähettänyt postikortin?
- Kenelle kortti on lähetetty?
- Mitä tunteita postikortti novellin naisessa herättää?
- Minkälaisia postikortteja sinä olet saanut?
- Minkälaiset kortit ovat tehneet sinut iloiseksi?

Tehtävä

Kirjoita itsellesi postikortti.
Tee sellainen kortti,
jonka haluaisit saada.

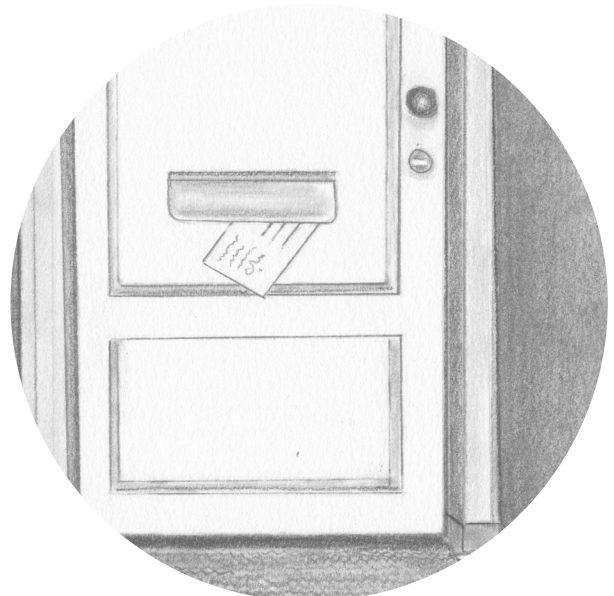
- 1 Ota itse vakokuva,
joka sopii korttiin.
Voit myös piirtää tai maalata kuvan.

Jos otat kuvan netistä,
tarkista, että kuvaa saa käyttää.
Eli tarkista kuvan tekijänoikeuksista,
että kuvaa voi käyttää vapaasti.

- 2 Kirjoita teksti kuvan toiselle puolelle.
Mitä haluat itsellesi kirjoittaa?
Kirjoita jotain ihanaa:
tee itsellesi hyvä mieli.

Jatka ryhmässä

Järjestäkää näyttely korteista,
jotka teitte itse.

Keskustelu

- Mitä asioita saat selville miehestä novellissa *Jää*?
- Minkälainen aamu on kertojalla novellissa *Aamu*?
- Minkälainen ilta on kertojalla novellissa *Nokka*?
- Keskustelkaa myös:
 - Milloin sinä olet ollut jäällä?
Mitä silloin teit? Minkälainen ilma silloin oli?
 - Milloin sinulla on mennyt aamu pilalle?
Mikä silloin tapahtui? Miten päivä jatkui?
 - Millainen muisto sinulla on kauniista kesäillasta?
Mitä silloin teit? Minkälainen ilma silloin oli?

Tehtävä

Kirjoita novellien sanonnat.
Mitä ne tarkoittavat?
Mitkä ovat sinun lempisanontojasi?

Jatka ryhmässä

- 1 Kirjoita parin kanssa lisää sanontoja, jotka ovat teille tuttuja.
Selittäkää ne toisillenne.
- 2 Järjestäkää koko ryhmän kilpailu.
Esitä parisi kanssa sanonta muille.
Muut selittävät tai arvaavat, mitä se tarkoittaa.

Kuka osaa selittää sanonnat parhaiten?
Kuka oppi eniten uusia sanontoja?

12 Sohvilla

Keskustelu

- Minkälainen suhde on novellin veljellä ja siskolla?
- Mistä asioista päättelet sen?
- Minkälainen tunnelma novellissa on?

- Minkälaisia ohjelmia sinä katsot?
- Miten valitset ohjelmat, joita katsot?

Tehtävä

Mikä on sinun lempiohjelmiasi?
Jos sinulla ei ole lempiohjelmaa,
voit valita myös jonkun näistä:

- kirja
- elokuva
- blogi
- tubettaja tai YouTubeen video
- peli.

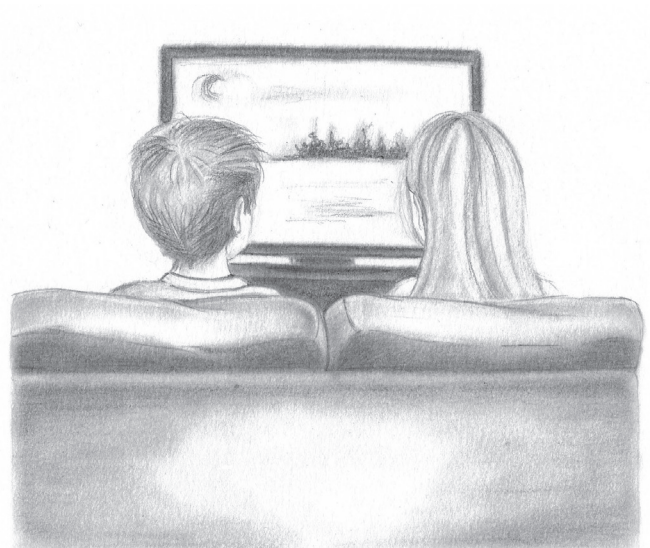
Suunnittele siitä mainos.

- Miten kehit sitä?
- Miksi muiden kannattaa tutustua siihen?
- Keksi perustelut.

Kirjoita mainos
tai tee mainosvideo.

Jatka ryhmässä

Esittele mainos ryhmässä.

Keskustelu

- Mistä novellit kertovat?
- Mitä tunteita novelleissa on?
- Miten tunteista kerrotaan novelleissa?

- Mistä asioista sinä tiedät ja tunnet, että olet ihastunut?
- Mikä ero on ihastumisella ja rakastumisella?

Tehtävä

Kirjoita lista asioista,
joita sinussa tapahtuu,
kun olet ihastunut.

Joskus voi ihastua ihmiseen,
lemmikkieläimeen tai tavarahan.
Valitse jokin asia tai ihminen,
johon olet ihastunut.

- Mitä silloin näet?
- Mitä kuulet?
- Mitä haistat?
- Miltä tuntuu kehossasi?
- Miltä tuntuu mielessäsi?

Kirjoita listan avulla
runo, laulu tai räppi.
Voit myös kirjoittaa rakkauskirjeen.

Esitä se muille,
jos haluat.
Saat pitää asiat salassa,
jos haluat.

Keskustelu

- Mitä novellit kertovat ystävydestä?
- Mitä novellit kertovat erilaisista tavoista tervehtiä?
- Mistä erilaiset tavat johtuvat?
- Miten sinä tervehdit ystäviä?

Tehtävä

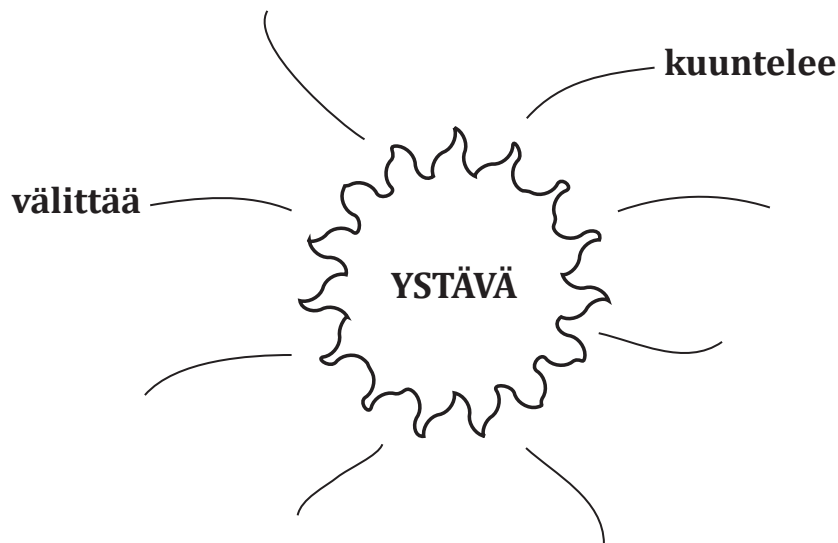
Millainen on hyvä ystävä?

Tee mind map eli miellekartta:

kirjoita sanan YSTÄVÄ ympärille

hyvän ystävän ominaisuuksia.

Koristele miellekartta kuvien avulla.

Jatka ryhmässä

Esittele muille miellekartta.

Yhteinen keskustelu

- Kuka voi olla ystävä?
- Mistä voi löytää ystävän?
- Mitkä ovat tärkeimmät ystävän ominaisuudet?
- Miten ystävän kanssa riidellään?
Miten riidat sovitaan?

Keskustelu

- Minkälainen lapsuus Liisalla on ollut?
- Minkä ikäinen hän on nyt?
- Mitä hän ajattelee elämästä?

- Mitä muistoja novelli tuo sinun mieleesi?

Tehtävä

Mikä on sinun paras muistosi saunasta?
Jos et ole käynyt saunassa,
kerro kylvystä tai uimisesta.

- Minkä ikäinen olit?
- Missä olit?
- Mitä tapahtui?
- Miksi muisto on tärkeä?

Kirjoita siitä tarina.
Annan tarinan henkilölle eri nimi
kuin sinun oma nimesi on.
Mikä nimi on sinusta kaunis?

Voit myös kertoa tarinan.
Esimerkiksi voit äänittää sen
puhelimella äänitiedostoksi.

Keskustelu

- Miksi Linnea laulaa?
- Mitä laulu hänelle merkitsee?

Tehtävät

A Lempilaulu

- Mikä on sinun lempilaulusi?
- Miksi se on lempilaulusi?
- Mitä tunteita siihen liittyy?
- Mitä tilanteita tai tapahtumia siihen liittyy?

Kirjoita laulusta satu.

Aloita: *Olipa kerran.*

Mitä sitten tapahtui?

Mihin satu päättyy?

Lopeta: *Sen pituinen se.*

Jatka ryhmässä

Jokainen kertoo omasta lempilaulustaan.
Jokainen voi lukea oman satunsa, jos haluaa.

Järjestäkää lempilauluista levyraati.
Ryhmässä arvotaan viisi lempilaulua.
Kuunnelkaa laulut.

Anna jokaiselle laululle numero
väliltä 0 ja 10.
Perustele, miksi annat laululle
tämän numeron.

B Ryhmätehtävä: yhteinen oma laulu

Valitkaa tutun laulun sävel.

Jos joku teistä säveltää eli tekee lauluja,
käyttäkää itse tehtyä sävellystä.

Tehkää sävellykseen yhdessä uudet sanat.
Valitkaa aihe, joka sopii tähän päivään.

- Mitä tänään on tapahtunut?
- Mikä on ollut mukavaa?
- Miten päivä voisi jatkua?

Jokainen ryhmässä sanoo ainakin yhden asian,
joka tulee lauluun.

Lisätkää sanoja ja muuttakaa niitä.

Mikä on laulunne nimi?
Laulakaa se.

Voisiko siihen tehdä musiikkivideon?

Keskustelu

Novellissa on kaksi ympäristöä.

- Miten ne eroavat toisistaan?
- Miten Tapion uni jatkuu?

Tehtävä

Minkälaista unta sinä haluaisit nähdä?

Kirjoita kauniista unesta

tai ihanasta unelmasta.

Kirjoita siitä lyhyt teksti,

jossa voi olla vain 280 merkkiä.

Niin monta merkkiä voi olla

Twitterin viestissä eli tviitissä.

Jatka ryhmässä

Jos ryhmä käyttää

jotain sosiaalisen median viestipalvelua,

Lähetätkää tviitit eli lyhyet kertomukset sinne.

Miten tviittiin voi vastata?

Vastaa yhteen tviittiin niin,

että kiität tai kannustat.

Jos ryhmässä ei ole viestipalvelua,

perustakaa tai keksikää sellainen.

Twiiitit voi kirjoittaa myös pienille lapuille.

Laput voi laittaa seinälle.

Joka lappuun joku kirjoittaa vastauksen.

Tehtäviä koko kirjaan

Tehtävä 1

Mikä novelli jäi hyvin mieleesi?
Miksi?

Kirjoita novellin henkilölle
kirje tai sähköpostiviesti.
Kerro, mikä hänen tarinassaan
jäi mieleesi, ihmetytti,
kosketti tai ilahdutti.

Tehtävä 2

1 Paritehtävä

Valitse parin kanssa yksi novelli.
Mitä tunteita novelli herättää?
Valitse parin kanssa yksi tunne.
Miten tunteen voi näyttää yhdessä kuvassa?
Ottakaa valokuva.

Jatkakaa ryhmässä

Perustakaa ryhmän "Instagram".
Se voi olla esimerkiksi ilmoitustaulu,
johon kuvat laitetaan esille.

- 2 Katso parin kanssa jokaista kuvaa.
Keskustele parin kanssa,
mikä tunne kuvassa on.
Kirjoita parin kanssa kuvan alle tunteen nimi.

Voitte jatkaa "Instagramin" ideaa.
Kirjoittakaa tunteen eteen
"risuaita" eli "hashtag" #.
Esimerkiksi #ilo

- 3 **Keskustelu ryhmässä:**
Mihin novelliin tunne liittyy?
Mikä tunne kuvassa on?
Kuinka moni tunnisti tunteen?

Tehtävä 3

Ryhmätehtävä: novellista esitys ilman sanoja

Ryhmä on lukenut koko kirjan.

- 1 Valitse parin kanssa yksi novelli.
Suunnittele parin kanssa siitä pantomiimi.
Pantomiimissa ei puhuta mitään,
vaan siinä esitetään tapahtumat
eleiden, ilmeiden ja liikkeiden avulla.
- 2 Esittäkää pantomiimit muille.
Muut arvaavat,
mistä novellista se kertoo.

Tehtävä 4

Ryhmätehtävä: novellista sarjakuva, sarjakuvasta video

Valitkaa yksi novelli.

- 1 Suunnitelkaa kuvien avulla sarjakuva.
- 2 Piirtäkää jokaisesta novellin kappaleesta kuva.
Henkilöt voivat puhua.
Lisätkää sarjakuvaan puhekuplat.
Voitte myös lisätä tapahtumia tai muuttaa niitä.

Näin saitte kuvakäsikirjoituksen.

Jakakaa roolit.

Valitkaa kuvauspaikat.

Harjoitelkaa.

Kuvatkaa sen jälkeen video.

Lisätkää videoon musiikki.

Katsokaa omat elokuvanne.

Keskustelkaa,

miten novelli muuttui,

kun siitä tuli video.

Tehtävä 5

Mikä oli sinusta novellien paras päivä?
Mikä teki siitä parhaan?

Minkälainen on sinun hyvä päiväsi?
Mitä asioita siinä on?

Kirjoita omasta hyvästä päivästä jokin seuraavista:

- runo
- uutinen
- raportti
- kertomus
- rakkaustarina.

Jatka ryhmässä

Tehkää yhteinen tehtävä
pienissä ryhmissä
tai koko ryhmän kanssa.
Jokainen voi lukea
oman kirjoituksensa hyvästä päivästä.

Keskustelkaa yhdessä,
mistä asioista syntyy hyvä päivä.
Tehkää hyvästä päivästä jokin seuraavista:

- laulu
- näytelmä
- video.

Esittäkää se.
Nauttikaa yhteisestä hyvästä päivästä!

